

Pukinmäen taidekoulut

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS SUUNNITELMA 2018-2019

Pukinmäen taidekoulujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma

1 Pukinmäen taidekoulut.....	3
2 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.....	3
2.1 Perustuslaki.....	3
2.2. Tasa-arvolaki.....	3
2.3 Yhdenvertaisuus laki.....	3
3 Toimintatavat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.....	4
3.1 Puhutaan.....	4
3.2 Puututaan.....	4
3.3 Muututaan.....	4
3.4. Taidealakohtaiset toimintatavat.....	4

1 Pukinmäen taidekoulut

Pukinmäen taidekoulut on Pukinmäen Taidetalo-yhdistys ry:n ylläpitämä monitaiteinen koulu, jossa voi opiskella kuvataidetta, musiikkia, sanataidetta, sirkustaidetta, tanssia ja teatteritaidetta sekä eri taiteenaloja integroivaa taidetta.

Pukinmäen taidekoulujen opetussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen 2017 antamia taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteita. Musiikin, tanssin ja sanataiteen opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteita. Kuva-, sirkus- ja teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan laajan oppimäärän perusteita. Opetussuunnitelman hyväksyy Helsingin kaupunki.

2 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat periaatteessa samaa asiaa: syrjimättömyyden ja tasavertaisten mahdollisuuksien varmistamista kaikille sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä, kansalaisuudesta, iästä, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta, vakaumuksesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä riippumatta.

2.1 Perustuslaki

Yhdenvertaisuus ja tosiasiallinen tasa-arvo ovat ihmisten keskeisimpiä perusoikeuksia. Suomen perustuslain (731/1999) 6 § ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, eikä ketään saa asettaa ilman hyväksyttävää perustetta eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

2.2. Tasa-arvolaki

Tasa-arvolain (695/1986) 1§ tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (1329/2014) 5 §.

2.3 Yhdenvertaisuus laki

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 1§ tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä. (1325/2014) 6 §.

3 Toimintatavat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat Pukinmäen taidekoulujen taidekasvatustoimintaa. Pukinmäen taidekouluissa pyritään noudattamaan Opetushallituksen (2006) oppaan "Tasa-arvotyö on taitolaji" suosituksia ja esteettömyys- ja saavutettavuusselvitystä käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Taiteen perusopetuksessa kannustetaan yhdenvertaisesti tyttöjä, poikia ja muun sukupuolisia. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsu ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Lisäksi taideopetus sukupuolitietoista ja edistää ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Pukinmäen taidekoulut edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toimenpiteillä, jossa 1) asioista puhutaan, 2) ongelmiin puututaan ja 3) tarpeen vaatiessa muututaan. Lisäksi taidealakohtaisessa opetuksessa kiinnitetään huomioita tasa-arvon edistämiseen ja otetaan huomioon sukupuolen moninaisuus oppilaiden ikätason mukaisesti. Lukuvuoden 2018–2019 aikana laaditaan uusi tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma yhteistyössä opettajien ja muun henkilökunnan sekä vanhempien ja oppilaiden kanssa.

3.1 Puhutaan

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää keskustelua käydään oppilaiden, opettajien, henkilökunnan ja vanhempien kesken. Keskustelussa pyritään siihen, että koulun kaikkia käytänteitä arvioidaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Oppilaiden kanssa aiheesta keskustellaan taidetunneilla, vanhempien kanssa vanhempainillalla, opettajien ja henkilökunnan puhutaan opettajakokouksissa. Lisäksi taideopetuksessa tehdään teoksia ja esityksiä, joissa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät teemat linkittyvät luontevaksi osaksi opetusta.

3.2 Puututaan

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviin ongelmiin puututaan. Mikäli oppilaat kohtaavat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vastaisesta kohtelua, he kertovat siitä omalle opettajalleen tai koulun rehtorille. Opettajien ja rehtorin tehtävänä on puuttua eriarvoiseen kohteluun ja tarvittaessa muuttaa käytänteitä oikeudenmukaisemmiksi.

3.3 Muututaan

Mikäli syrjintää ilmenee, siihen puututaan ja toimintatapoja muutetaan. Pukinmäen taidekoulut seuraa aktiivisesti yhteiskunnan, taiteen perusopetuksen ja taidekentän tasa-arvokeskustelua. Koulun oppilaat, heidän vanhempansa, opettajat, rehtori, muu henkilökunta ja Taidetalo-yhdistys ry:n hallitus osallistuvat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelman jatkuvaan kehittämiseen.

3.4. Taidealakohtaiset toimintatavat

Kuvataide

Kuvataiteessa on keskeistä oppilaiden identiteetteihin ja kulttuuriseen moni- naisuuteen sekä niiden muutokseen liittyvät kysymykset. Oppilaiden omia kuvia käytetään kuvailmaisun ja tulkinnan lähtökohtana, mikä tarjoaa mahdollisuuksia aiempaa sukupuolitietoisemmalle opetukselle. Tasa-arvokysymyksiä voidaan lähestyä esimerkiksi lasten lähiympäristön esineiden, palveluiden, designin ja tuotemerkkien kautta. Opetuksessa voidaan tutkia lelujen sukupuolittuneisuutta esimerkiksi muotoilun, värien ja mainonnan osalta. Nykyiset ulkonäkönormit voidaan rinnastaa myös sukupuolten kuvaamistapoihin eri aikojen ja eri kulttuurien kuvissa. Opetus ohjaa tarkastelemaan eri tyyllilajien ja aikakausien representaatioita sukupuolesta ja osoittaa aikakauden sukupuolen ilmaisuuden ja kuvaston välisen yhteyden.

Musiikki

Musiikissa osaaminen kehittyy musisoinnin kautta laulaen, soittaen, liikkuen ja säveltäen. On tärkeää, että oppilaita rohkaistaan toimimaan musiikin parissa monin tavoin ja kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti. Musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota musiikin ja musiikin käytön sukupuolittuneisuuden esimerkiksi markkinoinnissa ja sosiaalisessa mediassa. Opettajan tehtävänä on varmistaa, että erilaiset roolit ja soittimet jakautuvat ilman sukupuolittuneita ennako-oletuksia oppilaiden taidoista tai kiinnostuksen kohteista.

Sanataide

Sanataiteen opetuksessa valitaan työtavat ja tekstit niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuvat. Opettaja tutustuttaa oppilaita teksteihin, joissa sukupuoliroolit ovat jotain muuta kuin stereotyyppisiä toistavia. Opetuksessa nostetaan esiin esimerkiksi satujen stereotyyppisiä ja rohkaistaan oppilaita kääntämään totuttuja rooleja toisin päin. Lisäksi pohditaan, kuinka aika ja konteksti vaikuttavat kirjallisuuteen sekä mietitään, millaisia tarinat olisivat, jos ne tuotaisiin nykyaikaan. Sanataideopetuksessa oppilas tulee tietoiseksi itsestään viestijänä ja kielen käyttäjänä. Kieli voi siis joko ylläpitää vanhoja normeja tai luoda jotain uutta. Oppilaille tarjotaan monipuolisesti erityyppistä luettavaa.

Sirkustaide

Sirkus tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia tehdä taidetta ja liikkua. Sirkusopetuksessa ei erotella tyttöjä ja poikia. Sirkuksessa pyritään mahdollistaan harjoittelu omien taipumusten mukaan. Perusakrobatiaryhmien ohella tarjotaan vauhtiakrobatiaa opetusta. Sirkustunneilla korostuu tasa-arvo, yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Opetuksessa nostetaan esiin esimerkiksi sirkukseen liittyviä stereotyyppisiä rooleja ja rohkaistaan oppilaita erilaisiin kokeiluihin. Opettajan on hyvä tunnistaa sirkuksen sukupuolittuneita rakenteita, toimintamalleja ja stereotyyppisiä sekä purkaa niitä oppilaiden kanssa keskustellen. Opettajan tulee varmistaa, että sekä tytöt että pojat tutustuvat eri lajeihin monipuolisesti. Opettaja pitää huolta siitä, että kaikki kokevat osallistumisen mielekkääksi ja turvallisiksi myös sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta riippumatta.

Tanssi

Tanssinopetus tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia ilmaista itseään liikkeellä. Tanssinopetuksessa ei erotella tyttöjä ja poikia. Tanssitunneilla korostuvat tasa-arvo, yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen. Opetuksessa nostetaan esiin tanssiin liittyviä stereotyyppisiä rooleja ja rohkaistaan oppilaita erilaisiin kokeiluihin. Opettajan on hyvä tunnistaa tanssiin liittyviä sukupuolittuneita rakenteita, toimintamalleja ja stereotyyppisiä sekä purkaa niitä oppilaiden kanssa keskustellen. Opettaja pitää huolta siitä, että kaikki kokevat osallistumisen mielekkääksi sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta riippumatta.

Teatteri

Teatteriopetus tapahtuu ryhmässä, ja tunneilla korostuvat tasa-arvo, yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Teatteriopetus tarjoaa mahdollisuuden tarkastella sukupuolen esittämistä. Opetuksessa kiinnitetään huomiota eriaikakausien ja tyyllilajien sukupuolen representaatioihin sekä sukupuolen stereotyyppiseen esittämiseen ja etsitään uudenlaisia konventioita vapaita tapoja ilmaista itseä ja omaa sukupuolta. Opettajan on hyvä tiedostaa teatterin ammattiroolien sukupuolittuneisuus ja hierarkiat sekä käydä näistä keskustelua oppilaiden kanssa. Näytelmän roolijaossa kiinnitetään huomiota siihen, että oppilaat saavat monipuolisia rooleja esitettäväkseen. Opetukseen kuuluu esityksiä, joissa perinteisiä sukupuolirooleja ja niiden representaatioita tarkastellaan kriittisesti.